

หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ FTAs

โดย นางสาวสาวตรี ชาตะศิริกุล
ผู้อำนวยการส่วนกว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า
กองนโยบายและยุทธวิธีกักต้อตราศุลกากร

หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Proof of Origin) เป็นเอกสารที่ใช้รับรองถิ่นกำเนิดของสินค้าหรือสัญชาติของสินค้าว่ามีการผลิตจริงในประเทศใด เพื่อใช้ประกอบการขอรับสิทธิพิเศษทางอากรศุลกากรสำหรับการนำสินค้าเข้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรีต่างๆ ที่ไทยมีพันธกรณี โดยเอกสารดังกล่าวจะออกตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของแต่ละความตกลง ซึ่งหน่วยงานภาครัฐของไทยที่มีอำนาจในการออกหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า คือ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานภาครัฐของไทยที่ทำหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าเพื่อพิจารณาการให้สิทธิพิเศษทางอากรศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า คือ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ปัจจุบันความตกลงการค้าเสรีของไทย ที่ให้สิทธิพิเศษทางอากรศุลกากรที่มีผลใช้บังคับมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ ฉบับ ได้แก่ ๑) ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) ๒) ความตกลงการค้าเสรี อาเซียน-จีน (ACFTA) ๓) ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ๔) ความตกลงการค้าเสรีอาเซียนเกาหลี (AKFTA) ๕) ความตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (AANZFTA) ๖) ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย (AIFTA) ๗) ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ฮ่องกง (AHKFTA) ๘) ความตกลงเขตการค้าเสรี ไทย - ออสเตรเลีย (TAFTA) ๙) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ไทย - นิวซีแลนด์ (TNZCEP) ๑๐) ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย - ญี่ปุ่น (JTEPA) ๑๑) ความตกลงการค้าเสรีไทย - อินเดีย (TIFTA) ๑๒) ความตกลงเขตการค้าเสรี ไทย -เปรู (TPFTA) ๑๓) ความตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ชิลี (TCFTA) และ ๑๔) ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) นอกจากนี้ ยังมีความตกลงการค้าเสรีที่อยู่ระหว่างการเจรจาจำนวน ๘ ฉบับ ได้แก่ ความตกลงการค้าเสรีไทย-ปากีสถาน ความตกลงการค้าเสรีไทย-ตุรกี ความตกลงการค้าเสรีไทย-ศรีลังกา ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจไทย-สหรัฐอเมริกาอเมริกา ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-แคนาดา ความตกลงการค้าเสรีไทย-สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป กรอบความร่วมมือแห่งอ่าวเบงกอล และความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป

FTA ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

	อาเซียน	
 ไทย - นิวซีแลนด์	อาเซียน - ออสเตรเลีย - นิวซีแลนด์	
 ไทย - ออสเตรเลีย	อาเซียน - อินเดีย	
 ไทย - อินเดีย	อาเซียน - ญี่ปุ่น	
 ไทย - ญี่ปุ่น	อาเซียน - จีน	
 ไทย - ชิลี	อาเซียน - เกาหลี	
 ไทย - เปรู	อาเซียน - ฮ่องกง	
	ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค	

FTA ที่อยู่ระหว่างการเจรจา

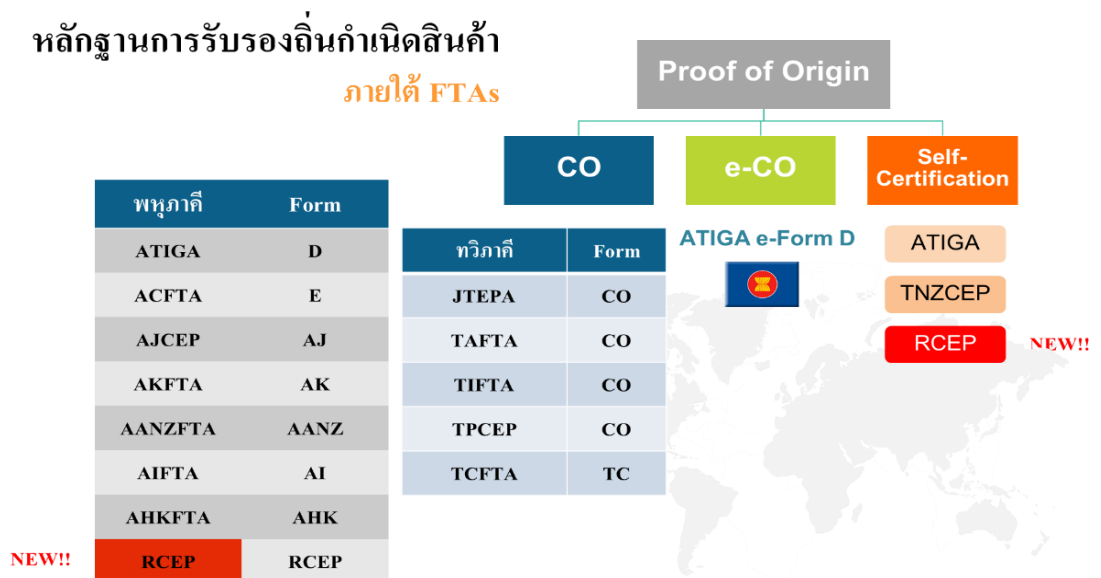
ไทย - ปากีสถาน	
ไทย - ตุรกี	
ไทย - ศรีลังกา	
ไทย - สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป	
ไทย - สหรัฐอเมริกาอเมริกา	
ไทย - สหภาพยุโรป	
กรอบความร่วมมือแห่งอ่าวเบงกอล	
อาเซียน - แคนาดา	

หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรีที่ไทยเป็นภาคี แม้จะมีการเรียกชื่อเอกสารที่ใช้รับรองถิ่นกำเนิดสินค้าที่แตกต่างกัน เช่น Form E หมายถึง หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน – จีน (ASEAN – CHINA Free Trade Agreement: ACFTA) Form D หรือ e-Form D หรือ Origin Declaration หมายถึง หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: ATIGA) Form AANZ หมายถึง หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (AANZFTA) Invoice Declaration หมายถึง หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand – New Zealand Closer Economic Partnership : TNZCEP) Form RCEP หรือ Declaration of Origin หมายถึง หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RECP) โดยสามารถจำแนกหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑) หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin: CO) เป็นเอกสารการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าในรูปแบบกระดาษ ซึ่งออกโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าของประเทศผู้ส่งออก

๒) หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-CO) เป็นเอกสารการรับรองถิ่นกำเนิดในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

๓) การรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self-Certification) เป็นเอกสารการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าที่อนุญาตให้ผู้ส่งออกที่ได้รับการอนุมัติหรือขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานภาครัฐ สามารถรับรองตนเอง

ในที่นี้ จะขอยกตัวอย่างหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Proof of Origin) ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) ซึ่งเป็นความตกลงที่มีผู้ขอรับสิทธิพิเศษทางอากรศุลกากรมากเป็นอันดับ ๒ ของไทย โดยหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑) หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Form D) หมายถึง หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Form D) ที่ออกตามระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Operation Certification Procedure) ภายใต้ความตกลง ATIGA ซึ่งออกโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าของประเทศสมาชิกอาเซียนผู้ส่งออก โดย Form D จะต้องใช้กระดาษสีขาว ขนาดมาตรฐาน ไอ เอส โอ เอสี่ และจัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ การลงลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่หน่วยงานผู้มีอำนาจออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าเป็นการลงลายมือชื่อด้วยตนเอง (Manually Sign) หรือลายมือชื่ออยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronically Signature and Seal) ซึ่งใช้ได้กับประเทศที่มี website ตรวจสอบหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าสำหรับเจ้าหน้าที่ สำหรับรายชื่อประเทศสามารถตรวจสอบจากประกาศนโยบายและอุทธรณ์พิทักษ์อัตราศุลกากร

๒) หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Form D) หมายถึง หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (e-Form D) ที่ออกตามระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Operation Certification Procedure) ภายใต้ความตกลง ATIGA ซึ่งออกโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าของประเทศสมาชิกอาเซียนผู้ส่งออก โดย e-Form D มีโครงสร้างตามวิธีการที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติตาม Electronic ATIGA Form D Process Specification and Message Implementation Guideline และมีการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน (ASEAN Single Window: ASW)

๓) คำรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Origin Declaration) หมายถึง คำรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Origin Declaration) ภายใต้การรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน (ASEAN-wide Self-certification: AWSC) ที่ออกตามระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Operation Certification Procedure) ภายใต้ความตกลง ATIGA โดยคำรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Origin Declaration) จะใช้รับรองถิ่นกำเนิดสินค้าของของที่ได้รับการอนุมัติ ซึ่งจัดทำโดยผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรอง (Certifies Exporter: CE) โดยต้องระบุข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดด้านข้อมูล ภายใต้กฎ ๑๒ ปี พร้อมทั้งลงลายมือชื่อด้วยตนเองของผู้มีอำนาจลงนามที่ได้รับการอนุมัติให้เป็นผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรองพร้อมกับชื่อของผู้มีอำนาจลงนามดังกล่าว และต้องมีรหัสการอนุมัติของผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรอง (Certified Exporter Authorization Code) ที่ออกโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบของประเทศสมาชิกอาเซียนผู้ส่งออกที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้อนุมัติสิทธิ์ให้กับผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรอง (Certified Exporter) ทั้งนี้ คำรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Origin Declaration) สามารถจัดทำบนเอกสารดังนี้

- บัญชีราคาสินค้า (Invoice)
- เอกสารทางการค้าอื่น ได้แก่ ใบเรียกเก็บเงิน (Billing Statement) หรือใบส่งปล่อยสินค้า (Delivery Order) หรือบัญชีการบรรจุหีบห่อ (Packing List) โดยจะต้องยื่นเอกสารดังกล่าวข้างต้นพร้อมกับบัญชีราคาสินค้า ณ ขณะนำของเข้า

ทั้งนี้ การยื่นหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Proof of Origin) ภายใต้การใช้สิทธิพิเศษทางอากรศุลกากร ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของประเทศไทยให้ยื่นใช้ประเภทหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อการนำเข้าหนึ่งครั้ง โดยสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับการรับสิทธิพิเศษทางอากรศุลกากรภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) ได้ตามประกาศกรมศุลกากรที่ ๒๒๙/๒๕๖๔

สำหรับหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Proof of Origin) ในอนาคต มีแนวโน้มที่จะเป็นการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตัวผู้ส่งออกเอง ซึ่งเป็นเอกสารการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าที่อำนวยความสะดวกสูงสุดกับผู้ประกอบการ เนื่องจากผู้ส่งออกสามารถออกหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดได้ด้วยตนเองทันที โดยไม่จำเป็นต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานภาครัฐ

สำหรับผู้สนใจสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สิทธิพิเศษภายใต้ความตกลงการค้าเสรีที่ไทยมีพันธกรณีและความรู้เกี่ยวกับกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า สามารถเข้าไปดูได้ใน www.customs.go.th